

Kyberturvallisuuden EU-osaamisyhteisön Atlas liittymisen ohjeistus ja jäsenyyden hallinnointi

Versiohistoria

Versio	Päiväys	Kuvaus/muutos	Tekijä
1.0	24.9.2026	Ensimmäinen versio	Markus Savolainen

Sisällysluettelo

1	Tiivistelmä	3
2	Euroopan kyberturvallisuuden osaamiskeskus ja EU-osaamisyhteisö.....	3
3	Kansallinen koordinoitikeskus (NCC-FI)	4
4	EU-osaamisyhteisöön liittymisen edellytykset	4
4.1	Sijoittautuminen	4
4.2	Kyberturvallisuusasiantuntemus	5
4.3	Turvallisuusperusteinen arviointi.....	5
4.4	Kansallisen osaamisyhteisön jäsenyys	5
4.5	Voimassa oleva jäsenyys ja vireillä olevat liittymispyynnöt.....	6
5	Liittymispyynnön toimittaminen	6
6	Liittymispyyntöjen arviointi ja käsittely	6
7	Jäsenyyden vaikutukset ja sen peruuttaminen	7
8	EU-osaamisyhteisöön liittyvä lainsäädäntö.....	8

1 Tiivistelmä

Tässä asiakirjassa kuvataan Liikenne- ja viestintävirasto Traficomissa (myöhemmin Traficom) toimivan kansallisen koordinoitikeskuksen (NCC-FI) ohjeistus Euroopan kyberturvallisuuden osaamisyhteisön (myöhemmin EU-osaamisyhteisö) jäsenyyttä tavoitteleville organisaatioille. Asiakirjassa kerrotaan jäsenyyden edellytykset, kansallisen koordinoitikeskuksen (NCC-FI) ja osaamiskeskuksen rooli liittymispyyntöjen käsittelyssä sekä asian käsittelyprosessi.

EU-osaamisyhteisö on EU-asetuksella 2021/887 perustettu laaja asiantuntijaverkosto, joka kokoaa yhteen kyberturvallisuusalan teollisen, akateemisen ja tutkimuskapasiteetin keskeiset sidosryhmät Euroopan unionissa¹. EU-osaamisyhteisön tehtävänä on edistää osaamiskeskuksen ja koordinoitikeskusten verkoston mission toteuttamista sekä parantaa, jakaa ja levittää kyberturvallisuutta koskevaa asiantuntemusta kaikkialla unionissa. EU-osaamisyhteisöä ylläpidetään ja hallinnoidaan European Cybersecurity Atlas (Atlas) -tietojärjestelmässä.

Liittyäkseen EU-osaamisyhteisöön, organisaation tulee jättää liittymispyyntö sen maan kansalliselle koordinoitikeskukselle, jossa organisaatio toimii.

2 Euroopan kyberturvallisuuden osaamiskeskus ja EU-osaamisyhteisö

Euroopan kyberturvallisuuden teollisuus-, teknologia- ja tutkimusosaamiskeskuksista (ECCC) (myöhemmin osaamiskeskus) ja sen oikeudellisesta asemasta säädetään EU-asetuksessa 2021/887. Osaamiskeskus on Bukarestissa toimiva unionin elin, jonka kansallisten koordinoitikeskusten verkoston missiona on auttaa Euroopan unionia vahvistamaan johtajuuttaan ja strategista itsenäisyyttään kyberturvallisuuden alalla. Tätä missiota toteutetaan säilyttämällä ja kehittämällä unionin kyberturvallisuusalan tutkimus-, akateemista, yhteiskunnallista, teknologista ja teollista kapasiteettia ja valmiuksia. Edellä mainitun asetuksen 4 artiklan mukaan osaamiskeskuksen yleisenä tavoitteena on edistää tutkimusta, innovointia ja käyttöönottoa kyberturvallisuuden alalla. Osaamiskeskus myös hallinnoi kyberturvallisuuden Euroopan unionin tason rahoitusohjelmia, kuten Digitaalinen Eurooppa -ohjelmaa ja Horisontti Eurooppa -ohjelmaa.

Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi asetuksen 8 artiklassa säädetään kyberturvallisuuden osaamisyhteisön perustamisesta. Siihen voi kuulua edustajia elinkeinoelämästä (mukaan lukien pienet ja keskisuuret yritykset), akateemisista ja tutkimusorganisaatioista, muista asiaankuuluvista kansalaisyhteiskunnan järjestöistä, eurooppalaisista standardointiorganisaatioista, julkisyhteisöistä, unionin elimistä sekä muista oikeussubjekteista.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/887 Euroopan kyberturvallisuuden teollisuus-, teknologia- ja tutkimusosaamiskeskuksen ja kansallisten koordinoitikeskusten verkoston perustamisesta, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=CELEX:32021R0887>

EU-osaamisyhteisöä ylläpidetään ja hallinnoidaan European Cybersecurity Atlas (Atlas) -tietojärjestelmässä, joka toimii yhteisön virallisena digitaalisena rekisterinä ja alustana. Atlas on Euroopan komission ylläpitämä työkalu, joka kartoittaa, luokittelee, visualisoi ja analysoi tietoa Euroopan kyberturvallisuustoimijoista.

Osaamiskeskuksen (ECCC) yhteydessä toimii myös strateginen neuvoo-antava ryhmä (Strategic Advisory Group, SAG), jonka tehtävänä on neuvoo osaamiskeskusta ja varmistaa säännöllinen vuoropuhelu osaamiskeskuksen sekä kyberturvallisuuden EU-osaamisyhteisön välillä.

Tutustu alustaan osoitteessa: <https://cybersecurity-atlas.ec.europa.eu/>

3 Kansallinen koordinoitakeskus (NCC-FI)

EU-asetuksen 2021/887 mukaisesti kussakin jäsenvaltiossa toimii yksi kansallinen koordinoitakeskus. Suomessa kansallisena koordinoitakeskuksena (NCC-FI) toimii Liikenne- ja viestintävirasto Traficomin Kyberturvallisuuskeskus. Kansallinen koordinoitakeskus on osa koko unionin laajuista kansallisten koordinoitakeskusten verkostoa. Kansallisten koordinoitakeskusten tehtävänä on esimerkiksi toimia EU-osaamisyhteisön kansallisen tason yhteyspisteinä ja tukea osaamiskeskusta yhteisön koordinoinnissa omassa jäsenvaltiossaan. Koordinoitakeskus edistää, kannustaa ja helpottaa kansalaisyhteiskunnan, elinkeinoelämän (erityisesti startup- ja pk-yritysten), akateemisten ja tutkimusyhteisöjen sekä muiden sidosryhmien osallistumista rajat ylittäviin hankkeisiin kansallisella tasolla.

Yhtenä keskeisenä tehtävänä kansallinen koordinoitakeskus arvioi Suomeen sijoittautuneiden organisaatioiden pyyntöjä liittyä EU-osaamisyhteisöön.

4 EU-osaamisyhteisöön liittymisen edellytykset

Jotta verkostoituminen ja tiedonvaihto EU-osaamisyhteisössä on turvallista ja saavuttaa oikeat toimijat, liittymiseen liittyy tiettyjä edellytyksiä ja vaatimuksia. Organisaation liittymisen edellytykset EU-osaamisyhteisöön on jaettu viiteen pääkohtaan. Kansallinen koordinoitakeskus varaa oikeuden muuttaa tai tarkentaa näitä ehtoja milloin tahansa. Liittymisen ehdot voivat muuttua esimerkiksi osaamiskeskuksen (ECCC) tai Atlas-alustan päivittäessä tai muuttaessa omaa ohjeistustaan.

4.1 Sijoittautuminen

Jotta oikeussubjekti voidaan asetuksen 8 artiklan 3 kohdan perusteella rekisteröidä osaamisyhteisön jäseneksi, sen on oltava sijoittautunut jäsenvaltioon. Suomen kansallinen koordinoitakeskus (NCC-FI) voi käsitellä vain Suomeen sijoittautuneiden oikeussubjektien liittymispyyntöjä. Organisaation tulee harjoittaa toimintaansa Suomessa Suomeen rekisteröidyllä y-tunnuksella.

4.2 Kyberturvallisuusasiantuntemus

EU-asetuksen 2021/887 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti organisaation on osoitettava kykynsä edistää osaamiskeskuksen missiota, ja sillä on oltava kyberturvallisuutta koskevaa asiantuntemusta ainakin yhdellä seuraavista aloista:

- tiedemaailma, tutkimus tai innovointi
- teollinen tai tuotteiden kehittäminen
- koulutus
- tietoturva tai toimet häiriöihin reagoimiseksi
- etiikka
- muodolliset ja tekniset standardoinnit ja eritelvät

4.3 Turvallisuusperusteinen arviointi

EU-asetuksen 2021/887 8 artiklan 4 kohdan mukaisesti EU-osaamisyhteisöön rekisteröinnissä otetaan huomioon kansallisten toimivaltaisten viranomaisien tekemä asiaan kuuluva kansallinen arviointi turvallisuusperusteista. Jäsenyyttä ei voida vahvistaa, mikäli:

- Organisaatioon tai sitä edustavaan henkilöön kohdistuu Euroopan unionin tai Yhdistyneiden kansakuntien asettamia rajoittavia toimenpiteitä.
- Organisaatio on perustettu tai rekisteröity EU:n tai ETA:n ulkopuolella. Vain jäsenvaltioihin sijoittautuneet organisaatiot voivat olla yhteisön jäseniä edellyttäen, että ne eivät ole suoraan tai välillisesti sellaisen maan tai yksikön määräysvallassa, joka ei täytä kelpoisuusehtoja tai EU:n tai ETA:n ulkopuolella toimiva taho käyttää oikeussubjektiin suoraa tai epäsuoraa määräysvaltaa kirjanpitolain (1336/1997) 5 §:ssä tarkoitetulla tavalla.
- Organisaatioon tai sitä edustavaan henkilöön sovelletaan unionin varainhoitoasetuksen 138 artiklan mukaisia poissulkemisperusteita.

4.4 Kansallisen osaamisyhteisön jäsenyys

Organisaation edellytetään kuuluvan Suomen kansallisen koordinoitikeskuksen (NCC-FI) ylläpitämään kansalliseen osaamisyhteisöön ennen EU-osaamisyhteisön jäsenyyden liittymispyynnön jättämistä. Kansalliseen osaamisyhteisöön voi liittyä koordinoitikeskuksen verkkosivuilla osoitteessa: <https://www.kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/toimintamme/kansallinen-koordinoitikeskus/kansallinen-osaamisyhteiso>

Kansallisen osaamisyhteisön tietosuojaseloste on saatavilla osoitteesta: <https://traficom.fi/fi/tietoa-trafficomista/trafficomin-rekistereiden-tietosuojaselosteet>

Mikäli organisaatio ei kuulu koordinoitikeskuksen ylläpitämään kansalliseen osaamisyhteisöön, koordinoitikeskus varaa oikeuden liittää em. tahon kansalliseen osaamisyhteisön jäseneksi. Kansallinen osaamisyhteisö on avoin ja ilmainen kaikille toiminnasta kiinnostuneille organisaatioille. Toimintaan osallistuminen on vapaaehtoista eikä velvoita

mihinkään. Näissä tapauksissa koordinoitikeskus on myös suoraan yhteydessä organisaatioon ja sitä edustavaan henkilöön.

4.5 Voimassa oleva jäsenyys ja vireillä olevat liittymispyynnöt

Organisaatiolla ei saa olla EU-osaamisyhteisön ennestään voimassa olevaa jäsenyyttä tai vireillä olevaa liittymispyyntöä. Jäsenyys on organisaatiokohtainen.

5 Liittymispyynnön toimittaminen

EU-osaamisyhteisön jäsenyyttä haetaan toimittamalla virallinen liittymislomake. Liittymispyyntö jätetään Traficomin tarjoamalla sähköisellä lomakkeella, johon tunnistaudutaan vahvalla sähköisellä tunnistusvälineellä.

Liittymislomake on saatavilla osoitteesta: <https://eservices.traficom.fi/Contact-Forms/form/eu-osaamisyhteisolomake>

Organisaatio ilmoittaa liittymispyynnössään vaaditut tiedot ja antaa samalla sitovan vakuutuksensa turvallisuusperusteiden, EU:n varainhoitoasetuksen velvoitteiden sekä omistajuuden ja määräysvallan (OCA, Ownership Control Assessment) ehtojen täyttymisestä. Lomaketta ei voi palata muokkaamaan, vaan se lähetetään samalla istunnolla.

Euroopan komission ylläpitämän Atlas-alustan tietosuojaseloste on saatavilla osoitteessa: <https://cybersecurity-atlas.ec.europa.eu/sites/default/files/2025-12/DataProtectionNotice.pdf>

Organisaation tulee ilmoittaa kansalliselle koordinoitikeskukselle viivytyksettä lähettämänsä liittymispyynnön tietoihin tulleista muutoksista sähköpostitse osoitteeseen [ncc-fi\(at\)traficom.fi](mailto:ncc-fi(at)traficom.fi). Liittymispyyntöjen vastaanotto on auki toistaiseksi, riippuen osaamiskeskuksen (ECCC) asettamista aikatauluista ja ohjeistuksista.

EU-osaamisyhteisön liittymisen tietosuojaseloste on saatavilla osoitteesta: <https://traficom.fi/fi/tietoa-traficomista/traficomin-rekistereiden-tietosuojaselosteet>

6 Liittymispyyntöjen arviointi ja käsittely

EU-osaamisyhteisön jäsenyyden käsittelyprosessi koostuu seuraavista vaiheista:

1. Liittymispyynnön vastaanottaminen
2. Jäsenyysekelpoisuuden arviointi
3. Jäsenyyden edellytysten vahvistaminen
4. Liittymispyynnön välittäminen osaamiskeskukselle (ECCC)
5. Rekisteröinti Atlas-alustalle

Kansallinen koordinointikeskus suorittaa jäsenyyden edellytyksiin liittyvän arvioinnin. Koordinointikeskus varmistaa julkisista tai viranomaisrekistereistä organisaation sijoittautumisen Suomeen. Koordinointikeskus suorittaa organisaatiolle myös pakotetarkistuksen. Muiden edellytysten arviointi perustuu lähtökohtaisesti liittymispyynnössä annettuihin tietoihin ja sitovaan vakuutukseen. Näitä muita edellytyksiä ovat kyberturvallisuusasiantuntemus, omistajuuden ja määräysvallan arviointi sekä varainhoitoasetuksen 138 artiklan mukaisten poissulkemisperusteiden puuttuminen. Koordinointikeskus voi suorittaa myös erillisiä tarkistuksia jäsenyysekelpoisuuden arvioimiseksi. Nämä toimenpiteet tehdään, jos se on arvioinnin luotettavuuden ja turvallisuusperusteiden kannalta tarpeellista.

Mikäli jäsenyyden edellytykset täyttyvät, koordinointikeskus toimittaa osaamiskeskuselle (ECCC) organisaation jäsenyyttä puoltavan lausunnon sekä liittymislomakkeen. Osaamiskeskus suorittaa tämän jälkeen oman arvionsa liittymispyynnön edellytyksien täyttymisestä ja rekisteröi organisaation koordinointikeskuksen pyynnöstä Atlas-alustan jäseneksi. Koordinointikeskus toimittaa organisaatiolle tiedon jäsenyysekelpoisuuden täyttymisestä sähköpostitse liittymislomakkeessa ilmoitettuun sähköpostiosoitteeseen.

Mikäli jäsenyyden edellytyksien arvioinnissa käy ilmi, ettei organisaatio täytä jäsenyydelle asetettuja vaatimuksia, koordinointikeskus ei toimita jäsenyyttä puoltavaa lausuntoa eikä liittymislomaketta osaamiskeskuselle. Koordinointikeskus toimittaa organisaatiolle tiedon siitä, ettei organisaatio täytä jäsenyydelle asetettuja vaatimuksia, sähköpostitse liittymislomakkeessa ilmoitettuun sähköpostiosoitteeseen.

7 Jäsenyyden vaikutukset ja sen peruuttaminen

EU-osaamisyhteisön jäsenyyteen liittyy EU-asetuksen 2021/887 9 artiklassa säädettyjä velvollisuuksia, kuten osaamiskeskuksen tukeminen sen tavoitteissa ja tiivis yhteistyö kansallisten koordinointikeskusten kanssa.

Kansallinen koordinointikeskus ja osaamiskeskus voivat valvoa jäsenyyden edellytysten täyttymistä. EU-asetuksen 2021/887 8 artiklan 4 kohdan nojalla osaamiskeskus voi peruuttaa organisaation rekisteröinnin EU-osaamisyhteisöön milloin tahansa asianomaisen kansallisen koordinointikeskuksen ilmoituksen tai oman havaintonsa perusteella, mikäli:

- organisaatio ei enää täytä tässä dokumentissa tai EU-asetuksessa 2021/887 säädettyjä ehtoja
- organisaatioon sovelletaan unionin varainhoitoasetuksen 138 artiklaa, tai
- jäsenyys on peruutettava perustelluista turvallisuussyistä

EU-osaamisyhteisön jäsen voi myös itse perua jäsenyytensä ilmoittamalla asiasta kansalliselle koordinointikeskukselle, joka puolestaan välittää tiedon eteenpäin osaamiskeskuselle. Jäsenyyden peruuttamisesta tulee olla yhteydessä kansalliseen koordinointikeskukseen sähköpostitse osoitteeseen [ncc-fi\(at\)traficom.fi](mailto:ncc-fi(at)traficom.fi).

8 EU-osaamisyhteisöön liittyvä lainsäädäntö

- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/887 Euroopan kyberturvallisuuden teollisuus-, teknologia- ja tutkimusosaamiskeskuksen ja kansallisten koordinoitikeskusten verkoston perustamisesta
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18 päivänä heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta (EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1).

Lisätietoja:

ncc-fi(at)traficom.fi

<https://www.kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/toimintamme/kyberturvallisuuden-tutkimuksen-kehityksen-ja-innovaatioiden-kansallinen-koordinoitikeskus>